

Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań

Integrierte Planung im deutsch-polnischen Verflechtungsraum

Modelowe przedsięwzięcie
ładu przestrzennego (MORO)

Modellvorhaben der
Raumordnung (MORO)

Bundesministerium
für Wohnen, Stadtentwicklung
und Bauwesen

MORO

Wydawca

Federalne Ministerstwo Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast
i Budownictwa (BMWSB)

Koordinacja naukowa

Federalny Instytut ds. Badań Budownictwa, Miast i Przestrzeni
w Federalnym Urzędzie ds. Budownictwa i Ładu Przestrzennego

Realizacja

INFRASTRUKTUR & UMWELT
Professor Böhm und Partner, Poczdam

Stan

wrzesień 2023 r.

Przedruk i powielanie

Wszelkie prawa zastrzeżone. Przedruk jest dozwolony tylko
z dokładnym podaniem źródła.

Druk

Federalny Urząd ds. Budownictwa i Ładu Przestrzennego,
Bonn

Źródła zdjęć znajdują się przy zdjęciach

Herausgeber

Bundesministerium für Wohnen, Stadtentwicklung
und Bauwesen (BMWSB)

Wissenschaftliche Begleitung

Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung
im Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung

Umsetzung

INFRASTRUKTUR & UMWELT
Professor Böhm und Partner, Potsdam

Stand

September 2023

Nachdruck und Vervielfältigung

Alle Rechte vorbehalten. Nachdruck nur mit genauer
Quellenangabe gestattet.

Druck

Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung, Bonn

Bildnachweise bei den Fotos

SPIS TREŚCI

» Przedmowa
» Wprowadzenie – Cele, przebieg i wyniki modelowego przedsięwzięcia ładu przestrzennego
» Elementy kluczowe transgranicznego rozwoju miast w Europejskim Dwumieście Frankfurt nad Odrą – Słubice
» Dwa kraje. Dwa miasta. Jedna przyszłość.
» Trzy kraje – jedna przyszłość – współpraca w polsko-niemiecko-czeskim obszarze powiązań
» ITF DE-PL – atrakcyjna oferta zintegrowanego transgranicznego taktowanego transportu publicznego
» Modelowe projekty polsko-niemieckiej współpracy w zakresie gospodarki przestrzennej – historia sukcesu!
» Członkowie Polsko-Niemieckiego Komitetu ds. Gospodarki Przestrzennej

INHALT

» Vorwort	2
» Einleitung – Ziele, Verlauf und Ergebnisse des Modellvorhabens der Raumordnung	4
» Schlüsselemente einer grenzüberschreitenden Stadtentwicklung in der Europäischen Doppelstadt Frankfurt (Oder) – Słubice	8
» Zwei Länder. Zwei Städte. Eine Zukunft.	12
» Drei Länder – eine Zukunft – Zusammenarbeit im deutsch-polnisch-tschechischen Verflechtungsraum	16
» ITF DE-PL – Ein attraktives grenzüberschreitendes integrales Taktangebot im Schienenverkehr	20
» Modellprojekte der deutsch-polnischen Zusammenarbeit in der Raumentwicklung – eine Erfolgsgeschichte!	24
» Mitglieder des Deutsch-Polnischen Ausschusses für Raumordnung	28

Przedmowa

Drogie Czytelniczki, drodzy Czytelnicy,

Od wielu lat rząd federalny poprzez modelowe przedsięwzięcia (MORO) stwarza ukierunkowane impulsy dla rozwoju ładu przestrzennego, angażując w ten proces podmioty lokalne i regionalne. Polsko-niemiecki obszar powiazań stał się szczególnym wzorcem dla transgranicznych projektów modelowych i może pochwalić się znaczącymi sukcesami.

Celem niniejszego MORO było zintegrowane planowanie urbanistyczne i przestrzenne, polegające na zaciśnieniu więzi między krajami jako alternatywie dla nieskoordynowanego współistnienia, tak aby ułatwić życie mieszkańcom obszaru powiazań. Dwumiastr i inne ściśle powiązane ze sobą władze lokalne zostały potraktowane przy tym jako motory i laboratoria współpracy transgranicznej.

Wybrane projekty na całym obszarze powiazań pokazują w modelowy sposób, jak pokonać przeszkody rozwojowe i wyzwania przestrzenne w obszarach usług użyteczności publicznej i mobilności oraz przyczynić się do eliminacji tychże przeszkód.

Vorwort

Liebe Leserinnen und Leser,

seit vielen Jahren setzt der Bund durch Modellvorhaben der Raumordnung (MORO) gezielte Entwicklungsimpulse und bezieht dabei die Akteure vor Ort mit ein. Dabei hat sich gerade der deutsch-polnische Verflechtungsraum als ein Vorbild für grenzüberschreitende Modellvorhaben etabliert und kann auf beachtliche Erfolge zurückschauen.

Ziel des vorliegenden MORO war eine integrierte Stadt- und Raumplanung, mit einem Mehr an Miteinander statt unkoordiniertem Nebeneinander, um das Leben der Menschen im Verflechtungsraum zu erleichtern. Angesprochen waren die Doppelstädte und weitere eng verflochtene Gebietskörperschaften in ihrer Rolle als Motoren und Labore der grenzübergreifenden Zusammenarbeit.

Die ausgewählten Projekte im gesamten Verflechtungsraum zeigen modellhaft, wie es gelingt, Entwicklungshemmnisse und raumwirksame Herausforderungen in den Bereichen Daseinsvorsorge und Mobilität zu adressieren und einen gewichtigen Beitrag zu deren Beseitigung zu leisten.

Jednocześnie projekty te służą wdrażaniu pięciu obszarów działania Wspólnej Koncepcji Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań (WKP 2030) w gminach i regionach. Dzięki pozytywnej wizji planowania przestrzennego dla rozwoju polsko-niemieckiego obszaru powiązań w sercu Europy, WKP 2030 tworzy strategiczne ramy dla przyszłych projektów.

Skutki zmian klimatycznych, zmiany demograficzne, zmiany strukturalne i rozwój odnawialnych źródeł energii to ważne tematy na nadchodzące lata. Niniejsze MORO pokazuje ogromny istniejący potencjał kształtowania wymienionych obszarów w zakresie gospodarki przestrzennej oraz komunikacji i współpracy transgranicznej.

Życzę Państwu pouczającej lektury i wielu pozytywnych impulsów.

Z poważaniem / Ihre

Klara Geywitz

Federalna Minister Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast
i Budownictwa / Bundesministerin für Wohnen,
Stadtentwicklung und Bauwesen

Zugleich dienen die Projekte der Umsetzung der fünf Handlungsfelder des Gemeinsamen Zukunftskonzepts für den deutsch-polnischen Verflechtungsraum (GZK 2030) vor Ort. Das GZK 2030 bildet mit seiner positiven raumplanerischen Vision für die Entwicklung des deutsch-polnischen Verflechtungsraums im Herzen Europas den strategischen Rahmen für künftige Vorhaben.

Die Auswirkungen des Klimawandels, demografischer Wandel, Strukturwandel und der Ausbau erneuerbarer Energien stellen bedeutsame Themen in den nächsten Jahren dar. Das vorliegende MORO zeigt dabei das große bestehende Gestaltungspotenzial der Raumordnung und grenzübergreifender Kommunikation und Kooperation.

Ich wünsche Ihnen eine aufschlussreiche Lektüre und viele positive Anregungen.

WPROWADZENIE

EINLEITUNG

© IU / Christian Gering

Most Graniczny między Słubicami i Frankfurt nad Odrą / Stadtbrücke zwischen Frankfurt (Oder) und Słubice

Cele, przebieg i wyniki modelowego przedsięwzięcia ładu przestrzennego

Federalne Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny (BMI)¹ oraz Federalny Instytut ds. Badań Budownictwa, Miast i Przestrzeni (BBSR) zaprosiły jesienią 2020 r. we współpracy z Komitetem ds. Gospodarki Przestrzennej Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej do spraw Współpracy Regionalnej i Przygranicznej zainteresowane miasta i gminy, powiaty, euroregiony, regiony planistyczne i inne podmioty samorządowe do udziału w modelowym przedsięwzięciu ładu przestrzennego (MORO) „Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiazań”. Celem było wsparcie regionów, w których opracowywane są modelowe struktury transgraniczne i procesy zintegrowanego planowania.

Ziele, Verlauf und Ergebnisse des Modellvorhabens der Raumordnung

Das Bundesministerium des Innern, für Bau und Heimat (BMI)¹ und das Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung (BBSR) haben im Herbst 2020 in Zusammenarbeit mit dem Ausschuss für Raumordnung der Deutsch-Polnischen Regierungskommission für regionale und grenznahe Zusammenarbeit interessierte Städte und Gemeinden, Landkreise, Euroregionen, Planungsregionen und weitere kommunale Akteure zur Teilnahme am Modellvorhaben der Raumordnung (MORO) „Integrierte Planung im deutsch-polnischen Verflechtungsraum“ aufgerufen. Ziel war es, Regionen zu unterstützen, in denen modellhaft grenzübergreifende Strukturen und Prozesse integrierter Planung entwickelt werden.

PROJEKT	TEMATYKA / THEMATIK	PARTNERZY / PARTNER
Elementy kluczowe transgranicznego rozwoju miast w Europejskim Dwumieście Frankfurt nad Odrą – Słubice Schlüsselemente einer grenzüberschreitenden Stadtentwicklung in der Europäischen Doppelstadt Frankfurt (Oder) – Słubice	Wsparcie transgranicznych procesów komunikacji i partycypacji społecznej na rzecz wspólnego rozwoju śródmieścia Unterstützung von grenzübergreifenden Kommunikations- und Beteiligungsprozessen zur gemeinsamen Innenstadtentwicklung	Stadt Frankfurt (Oder) – Frankfurt-Słubicer Kooperationszentrum Gmina Słubice
Dwa kraje. Dwa miasta. Jedna przyszłość. Zwei Länder. Zwei Städte. Eine Zukunft.	Testowanie innowacyjnych metod rozwoju obszarów miejskich i opracowanie wspólnego dokumentu strategicznego Erprobung innovativer Methoden der Stadtentwicklung und Erarbeitung eines gemeinsamen Strategiepapiers	Stadt Seelow Miasto Kostrzyn nad Odrą
Trzy kraje – jedna przyszłość – współpraca w polsko-niemiecko-czeskim obszarze powiązań Drei Länder – eine Zukunft – Zusammenarbeit im deutsch-polnisch-tschechischen Verflechtungsraum	Badanie możliwości wzmocnienia współpracy trójstronnej na trójiemiu Untersuchung von Möglichkeiten zur Stärkung der trilateralen Zusammenarbeit im Dreiländerraum	Landkreis Görlitz Powiat Zgorzelecki Instytut Rozwoju Terytorialnego (IRT) Euroregion Neisse e.V.
ITF DE-PL – atrakcyjna oferta zintegrowanego transgranicznego taktowanego transportu publicznego ITF DE-PL – Ein attraktives grenzüberschreitendes integrales Taktangebot	Opracowanie propozycji rozwoju transgranicznych skoordynowanych cyklicznych rozkładów jazdy w komunikacji kolejowej Erarbeitung eines Vorschlags für die Entwicklung grenzüberschreitend abgestimmter Taktfahrpläne im Bahnverkehr	Zweckverband Verkehrsverbund Oberlausitz-Niederschlesien (ZVON) Fahrgastverband PRO BAHN e.V. Stowarzyszenie Polsko-Niemiecka Kolej Pasażerska (PNKP)

Podstawowe dane projektów modelowych / Rahmendaten der Modellprojekte

Spośród dwunastu zgłoszonych propozycji projektów wybrano pięć projektów w polsko-niemieckim obszarze powiązań, a cztery z nich zostały zrealizowane, oferując rozwiązania w zakresie istotnych przestrzennie wyzwań występujących w jednym lub kilku z pięciu obszarów działania Wspólnej Koncepcji Przyszłości 2030 (WKP 2030). Są to następujące projekty:

- Elementy kluczowe transgranicznego rozwoju miast w Europejskim Dwumieście Frankfurt nad Odrą – Słubice
- Dwa kraje. Dwa miasta. Jedna przyszłość.
- Trzy kraje – jedna przyszłość – współpraca w polsko-niemiecko-czeskim obszarze powiązań
- ITF DE-PL – atrakcyjna oferta zintegrowanego transgranicznego taktowanego transportu publicznego

Projekty są szczegółowo udokumentowane na kolejnych stronach.

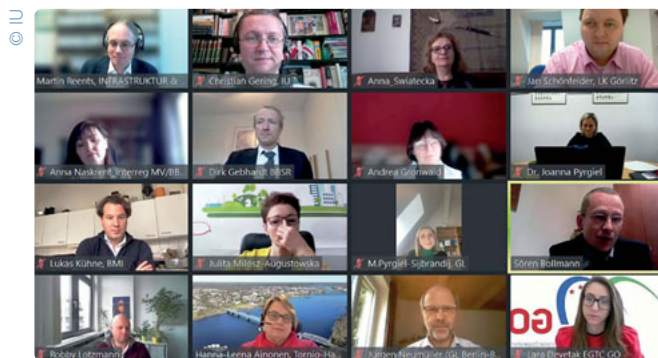
Aus zwölf eingegangenen Projektvorschlägen wurden fünf Projekte im deutsch-polnischen Verflechtungsraum ausgewählt und vier realisiert, die Lösungsansätze für raumwirksame Herausforderungen bieten, die sich in einem oder mehreren der fünf Handlungsfelder des Gemeinsamen Zukunftskonzepts 2030 (GZK 2030) stellen. Dabei handelt es sich um folgende Vorhaben:

- Schlüsselemente einer grenzüberschreitenden Stadtentwicklung in der Europäischen Doppelstadt Frankfurt (Oder) – Słubice
- Zwei Länder. Zwei Städte. Eine Zukunft.
- Drei Länder – eine Zukunft – Zusammenarbeit im deutsch-polnisch-tschechischen Verflechtungsraum
- ITF DE-PL – Ein attraktives grenzüberschreitendes integrales Taktangebot

Die Projekte werden auf den nachfolgenden Seiten ausführlich dokumentiert.

¹ Od 2021 r. za planowanie przestrzenne na szczeblu federalnym odpowiada Federalne Ministerstwo Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast i Budownictwa (BMWSB).

¹ Seit 2021 liegt die Zuständigkeit für die Bundesraumordnung beim Bundesministerium für Wohnen, Stadtentwicklung und Bauwesen (BMWSB).

Pierwsze warsztaty MORO (warsztaty zdalne) w dniu 14 grudnia 2021 r. / Erster MORO-Workshop (online) am 14. Dezember 2021

Drugie warsztaty MORO w dniu 19 stycznia 2023 r. w Berlinie / Zweiter MORO-Workshop am 19. Januar 2023 in Berlin

Warsztaty i wsparcie merytoryczne

W dniu 27 maja 2021 r. odbyła się konferencja online inaukurująca MORO. Wzięło w niej udział ponad 80 osób. Oprócz prezentacji poszczególnych projektów MORO, wydarzenie skupiło się na dwóch warsztatach dotyczących zintegrowanego i opartego na współpracy rozwoju obszarów miejskich oraz regionów. Wśród omawianych tematów znalazły się wnioski i konsekwencje zamknięć granic spowodowanych pandemią wiosną 2020 r., znaczenie wymiany i koordynacji transgranicznej oraz współpraca z władzami wyższego szczebla. Poza tym dyskutowano o utrwalaniu rezultatów projektów i wspieraniu trwałości tworzonej struktur, koordynacji i łączeniu działań, a także lepszym wykorzystaniu potencjałów regionalnych i możliwości rozwoju poprzez partycypację obywatelską.

Pierwszą śródkresową ocenę rozwoju projektu w warunkach pandemii przeprowadzono podczas pierwszych warsztatów MORO. Składały się one z dwóch osobnych wydarzeń – w dniu 4 listopada 2021 r. osoby odpowiedzialne za projekty i przedstawiciele szczebla krajowego spotkali się w Berlinie w celu wymiany doświadczeń. Wnioski zostały przedstawione Polsko-Niemieckiemu Komitetowi ds. Gospodarki Przestrzennej oraz zainteresowanym ekspertom podczas warsztatów zdalnych w dniu 14 grudnia 2021 r. Również przedstawiciele porównywalnych europejskich regionów przygranicznych wnieśli do dyskusji swoje doświadczenia.

Dalszemu postępowi prac w projektach towarzyszyły wsparcie merytoryczne i koordynacyjne BBSR oraz wsparcie naukowe INFRASTRUKTUR & UMWELT (IU), a także wizyty robocze na miejscu, które obejmowały również udział BBSR i IU w działaniach partnerów projektu, np. w warsztatach i innych wydarzeniach w Markersdorfie, Görlitz, Frankfurt nad Odrą i Kostrzynie nad Odrą w latach 2022 i 2023.

Workshops und inhaltliche Begleitung

Am 27. Mai 2021 fand online die Auftaktkonferenz des MORO statt. Über 80 Personen nahmen an ihr teil. Neben der Vorstellung der MORO-Projekte standen zwei Workshops zu den beiden Themenfeldern integrierte und kooperative städtebauliche sowie regionale Entwicklung im Mittelpunkt. Thematisiert wurden u.a. Erkenntnisse und Konsequenzen aus den pandemiebedingten Grenzschließungen im Frühjahr 2020, die Bedeutung der grenzübergreifenden Kommunikation und Koordination und die Zusammenarbeit mit übergeordneten Stellen. Außerdem ging es um die Verfestigung von Projektergebnissen und die Förderung der Nachhaltigkeit geschaffener Strukturen, die Abstimmung und Bündelung von Aktivitäten sowie die bessere Nutzung regionaler Potenziale und Entwicklungsmöglichkeiten durch bürgerschaftliche Partizipation.

Eine erste Zwischenbilanz der Projektentwicklung unter Pandemiebedingungen konnte im Rahmen des ersten MORO-Workshops gezogen werden. Dieser bestand aus zwei Teilveranstaltungen: Am 4. November 2021 trafen sich Projektverantwortliche und Vertreter der Bundesebene zu einem Erfahrungsaustausch in Berlin. Dessen Ergebnisse wurden am 14. Dezember 2021 dem Deutsch-Polnischen Raumordnungsausschuss und der interessierten Fachöffentlichkeit in einem Online-Workshop vorgestellt. Dabei brachten auch Vertreterinnen und Vertreter vergleichbarer europäischer Grenzregionen ihre Expertise in die Diskussion ein.

Der weitere Fortgang der Arbeit in den Projekten wurde sowohl durch die virtuelle fachliche und koordinierende Unterstützung seitens des BBSR und der Forschungsassistenz von INFRASTRUKTUR & UMWELT (IU) begleitet als auch durch Projektbereisungen vor Ort, die überdies die Mitwirkung von BBSR und IU an Aktivitäten der Projektpartner beinhalteten, u.a. bei Workshops und weiteren

Na kolejnych warsztatach MORO w dniu 19 stycznia 2023 r. w Berlinie partnerzy projektu wymienili poglądy z przedstawicielami szczebla federalnego i krajowego na temat osiągniętych postępów i wyzwań, które jeszcze występują w projektach, a także planowanych działań do zakończenia przedsięwzięcia MORO. Dla wszystkich projektów obejmowało to ważne kroki w celu utrwalenia współpracy, np. poprzez dokument strategiczny miast Seelow i Kostrzyn nad Odrą na temat transgranicznego zintegrowanego rozwoju w regionie nadodrzańskim oraz ekspertyzę na temat struktur współpracy w regionie trójkraja Polski, Niemiec i Czech.

Poszczególne etapy przedsięwzięcia MORO „Zintegrowane planowanie w polsko-niemieckim obszarze powiązań” są szczegółowo opisane w Polsko-Niemieckim Portalu Gospodarki Przestrzennej (www.kooperacja-bez-granic.pl).

Konferencja zamykająca i wyniki

Podczas konferencji zamykającej MORO, która odbyła się 28 września 2023 r. w Berlinie, celem było nie tylko podsumowanie osiągnięć, ale także sformułowanie zadań na przyszłość. Na podstawie swoich projektów uczestnicy omówili bodźce płynące z dwumias i innych intensywnie powiązanych regionów jako laboratoriów współpracy. Ponadto skupiono się na wyzwaniach związanych z zarządzaniem regionalnym w czasach kryzysów oraz omówiono nowe pomysły i impulsy dla rozwoju współpracy. Przedstawiono również perspektywę kolejnego polsko-niemieckiego MORO.

Obecne przedsięwzięcie MORO przyczyniło się do pogłębienia i konsolidacji struktur i procesów transgranicznego zintegrowanego planowania w polsko-niemieckim obszarze powiązań. Projekt umożliwił poszerzenie kręgu aktywnych podmiotów współpracy polsko-niemieckiej, w większym stopniu angażując społeczeństwo obywatelskie i wprowadzając innowacyjne metody planowania i rozwiązywania problemów. Wkład poszczególnych projektów został udokumentowany w poniższych opisach projektów.

Veranstaltungen in Markersdorf, Görlitz, Frankfurt (Oder) und Kostrzyn nad Odrą in den Jahren 2022 und 2023.

Bei einem weiteren MORO-Workshop am 19. Januar 2023 in Berlin tauschten sich die Projektpartner mit Vertretern der Bundesebene und der Länder über erreichte Fortschritte und noch anstehende Herausforderungen bei der Projektentwicklung sowie die Arbeitsplanung bis zum Abschluss des MORO aus. Diese umfasste bei allen Projekten wichtige Arbeitsschritte hin zu einer Verstetigung der Kooperation, z.B. durch ein Strategiepapier der Städte Seelow und Kostrzyn nad Odrą zur grenzübergreifenden integrierten Entwicklung in der Oderlandregion und ein Gutachten zu den Kooperationsstrukturen in der Dreiländerregion Deutschland-Polen-Tschechien.

Die einzelnen Etappen des MORO „Integrierte Planung im deutsch-polnischen Verflechtungsraum” sind im Deutsch-Polnischen Raumordnungsportal (www.kooperation-ohne-grenzen.de) ausführlich beschrieben.

Abschlusskonferenz und Ergebnisse

Bei der Abschlussveranstaltung des MORO am 28. September 2023 in Berlin ging es nicht nur darum, Bilanz des Erreichten zu ziehen, sondern auch darum, Aufgaben für die Zukunft zu formulieren. Die Teilnehmenden diskutierten anhand ihrer Projekte über Impulse, die von Doppelstädten und anderen intensiv verflochtenen Regionen als Laboren der Zusammenarbeit ausgehen. Außerdem standen Herausforderungen der regionalen Governance in krisenhaften Zeiten im Mittelpunkt, und neue Ideen und Impulse für die Zusammenarbeit wurden erörtert. Nicht zuletzt wurde der Ausblick auf ein nächstes deutsch-polnisches MORO gegeben.

Das MORO hat dazu beigetragen, Strukturen und Prozesse grenzübergreifender integrierter Planung im deutsch-polnischen Verflechtungsraum zu vertiefen und zu verstetigen. Es ist gelungen, den Akteurskreis der deutsch-polnischen Zusammenarbeit zu erweitern, die Zivilgesellschaft stärker einzubeziehen und innovative Methoden der Planung und der Problemlösung in die Umsetzung zu bringen. Welche Beiträge dabei durch die einzelnen Projekte geleistet wurden, wird nachfolgend in den Projektbeschreibungen dokumentiert.

PROJEKT MODELOWY

MODELLPROJEKT

© Stadt Frankfurt (Oder) / Frankfurt-Słubicer Kooperationszentrum

Pierwszy Słubicko-Frankfurcki Piknik Obywatelski w dniu 2 września 2022 r. / Erstes Frankfurt-Słubicer Bürgerpicknick am 2. September 2022

Elementy kluczowe transgranicznego rozwoju miast w Europejskim Dwumieście Frankfurt nad Odrą – Słubice

W projekcie realizowanym przez Słubicko-Frankfurckie Centrum Kooperacji miasto Frankfurt nad Odrą i gmina Słubice tworzyły ramy zintegrowanego, transgranicznego rozwoju miast do 2030 roku. Główny element projektu to polsko-niemiecki proces komunikacji i partycypacji, do którego administracje obu miast wraz z wydziałami odpowiedzialnymi za planowanie rozwoju i Słubicko-Frankfurckim Centrum Kooperacji angażowały samorządowców, instytucje, podmioty społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowanych mieszkańców, a także zewnętrznych ekspertów. Efektem jest szerokie wsparcie społeczne i polityczne dla realizacji konkretnej wizji rozwoju Dwumiaście Słubice – Frankfurt nad Odrą do roku 2030.

Schlüsselemente einer grenzüberschreitenden Stadtentwicklung in der Europäischen Doppelstadt Frankfurt (Oder) – Słubice

Im vom Frankfurt-Słubicer Kooperationszentrum realisierten Projekt stellten die Stadt Frankfurt (Oder) und die Gemeinde Słubice die Weichen für eine integrierte, grenzüberschreitende Stadtentwicklung bis 2030. Kern des Vorhabens war ein deutsch-polnischer Kommunikations- und Beteiligungsprozess, in den die Verwaltungen beider Städte zusammen mit den Fachbereichen für Stadtplanung und dem Frankfurt-Słubicer Kooperationszentrum die kommunale Politik, Institutionen, zivilgesellschaftliche Akteure und interessierte Bürgerinnen und Bürger genauso einbezogen wie externe Experten. Im Ergebnis wurde eine breite gesellschaftliche und politische Unterstützung für die Umsetzung einer konkreten Entwicklungsvision der Doppelstadt Frankfurt (Oder) und Słubice 2030 erreicht.

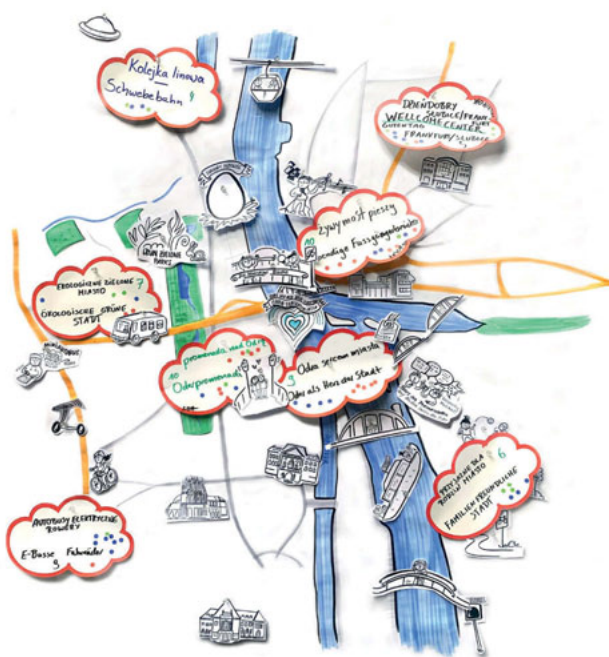

Wyzwanie:

Miasto Frankfurt nad Odrą i gmina Słubice rozwinęły w ostatnich dziesięcioleciach wiele struktur intensywniej współpracy, między innymi spotkania władz samorządowych, Słubicko-Frankfurcki Plan Działania oraz Słubicko-Frankfurckie Centrum Kooperacji. Jednocześnie istnieje potrzeba coraz większego zaangażowania we współpracę społeczeństwa obywatelskiego w obu miastach, a także zewnętrznych ekspertów. Projekt, który koncentrował się – pod względem geograficznym – na wspólnym rozwoju obszaru śródmieścia wokół Mostu Granicznego, miał wnieść w to systematyczny wkład.

Realizacja:

W ramach projektu zainicjowano intensywną, opartą na partnerstwie dyskusję i uruchomiono proces decyzyjny, który doprowadził do uzgodnienia i realizacji konkretnych działań. Zrealizowano m.in. wspólne komunikaty prasowe, wdrożono internetowe narzędzie do komunikacji i partycypacji obywatelskiej, przeprowadzono warsztaty i inne formaty wymiany doświadczeń z innymi miastami partnerskimi i regionami granicznymi, a także odbyły się wydarzenia mające na celu zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego - np. w 2021 r. przeprowadzono wspólną Konferen-

© Stadt Frankfurt (Oder) / 123Comics

Herausforderung:

Die Stadt Frankfurt (Oder) und die Gemeinde Ślubice haben in den vergangenen Jahrzehnten vielfältige Strukturen intensiver Zusammenarbeit entwickelt, u.a. Treffen der kommunalen Selbstverwaltungen, der Frankfurt-Ślubicer Handlungsplan und das Frankfurt-Ślubicer Kooperationszentrum. Zugleich besteht der Bedarf, sowohl die Zivilgesellschaft beider Städte als auch externe Expertise verstärkt in die Kooperation einzubinden. Hierzu sollte das Projekt, dessen geografischer Fokus auf der gemeinsamen Entwicklung des Innenstadtbereichs rund um die Stadtbrücke lag, einen systematischen Beitrag leisten.

Durchführung:

Im Rahmen des Vorhabens wurde ein intensiver, partnerschaftlicher Diskussions- und Entscheidungsprozess in Gang gesetzt, der in die Vereinbarung und Umsetzung konkreter Maßnahmen mündete. Umgesetzt wurden u.a. gemeinsame Pressemitteilungen, ein webbasiertes Kommunikations- und Beteiligungs-Tool, Workshops und weitere Formate des Erfahrungsaustauschs mit anderen Doppelstädten und Grenzregionen sowie Veranstaltungen zur Einbeziehung der Zivilgesellschaft – z.B. wurde 2021 die gemein-

© Stadt Frankfurt (Oder) / Aneta Szczęsniewicz

Logo Europejskiego Dwumiasa Frankfurt nad Odrą – Słubice / Logo der Europäischen Doppelstadt Frankfurt (Oder) – Słubice

© Stadt Frankfurt (Oder) / Artur Kozłowski

Most Graniczny między Słubicami i Frankfurtem nad Odrą nocą / Stadtbrücke zwischen Frankfurt (Oder) und Słubice bei Nacht

cję Przyszłości 2030 i „Pierwszy Słubicko-Frankfurcki Piknik Obywatelski” w 2022 r., finansowany przez Fundację im. Roberta Boscha w ramach projektu „Common Ground”. Wyniki tych działań zostały udokumentowane, a zebrane pomysły poddano wizualizacji.

Osiągnięcia i perspektywy:

Kontynuacja zaangażowania lokalnego i wykorzystanie zewnętrznych doświadczeń

Transgraniczny udział społeczeństwa obywatelskiego w rozwoju (centrum) Dwumiasa uzyskał w projekcie szerszy fundament oraz stworzone zostały instrumenty zapewniające utrwalenie tego procesu. Od mieszkańców uzyskano cenne impulsy dla kształtowania śródmieścia. Małe projekty, takie jak stoły do spotkań mieszkańców w pobliżu rzeki, zostaną wdrożone od razu. Propozycje większych działań, takich jak transgraniczne ograniczenie ruchu samochodowego w centrum miasta, zostaną z kolei włączone do nowego projektu Interreg.

same Zukunftskonferenz 2030 und 2022 das im Rahmen des Projekts „Common Ground” von der Robert-Bosch-Stiftung geförderte „Erste Frankfurt-Słubicer Bürgerpicknick” durchgeführt. Die Ergebnisse dieser Aktivitäten wurden dokumentiert und gesammelte Ideen visualisiert.

Errungenschaften und Perspektiven:

Die lokale Beteiligung fortsetzen und externe Expertise einsetzen

Die grenzübergreifende Partizipation der Zivilgesellschaft an der (Innen-)Stadtentwicklung der Doppelstadt wurde im Projekt auf eine breitere Basis gestellt und Instrumente geschaffen, die die Verstetigung dieses Prozesses gewährleisten. Aus der Bürgerschaft konnten wertvolle Impulse zur Gestaltung der Innenstadt gewonnen werden. Kleine Projekte wie das Aufstellen von Bürgerbegegnungstischen in Flussnähe werden sofort umgesetzt. Vorschläge für größere Maßnahmen, wie z.B. die grenzüberschreitende Verkehrsberuhigung der Innenstadt, fließen in ein neues Interreg-Projekt ein.

Kontakt i informacja

Gmina Słubice
BPW – Biuro Projektów i Współpracy Zagranicznej
ul. Akademicka 1, 69-100 Słubice
Ariel Pawelczyk
slubice@slubice.pl

Projekty Słubicko-Frankfurckiego Centrum Kooperacji:
www.frankfurt-oder.de/Kooperationszentrum

Projekt „Common Ground – Współtworzenie bez granic” Fundacji im. Roberta Boscha:
www.bosch-stiftung.de/de/projekt/common-ground-ueber-grenzen-mitgestalten

Kontakt und Information

Stadt Frankfurt (Oder) – Dezernat IV,
Frankfurt-Słubicer Kooperationszentrum
Bischofstr. 1a, 15230 Frankfurt (Oder)
Sören Bollmann
kooperationszentrum@frankfurt-oder.de

Projekte des Frankfurt-Słubicer Kooperationszentrums:
www.frankfurt-oder.de/Kooperationszentrum

Projekt „Common Ground – Über Grenzen mitgestalten” der Robert-Bosch-Stiftung:
www.bosch-stiftung.de/de/projekt/common-ground-ueber-grenzen-mitgestalten

© Gmina Słubice

Mariusz Olejniczak,
Burmistrz Gminy Słubice
Bürgermeister der Gemeinde Słubice

„Proces komunikacji i partycypacji dał nam niesamowity wgląd w spojrzenie mieszkańców na nasze Europejskie Dwumieście oraz szereg nowych pomysłów. Otrzymaliśmy wiele wskazówek od społeczeństwa w Słubicach i Frankfurtzie na temat możliwych ulepszeń w centrum miasta, w tym w obszarze ruchu drogowego, który stanowi dla nas duże wyzwanie. Co równie ważne, proces ten doprowadził do aktywizacji mieszkańców, co ma ogromne znaczenie dla jego kontynuacji, a także do wzmacniania pozycji gmin w uzgodnieniach z władzami wyższego szczebla.”

„Der Kommunikations- und Beteiligungsprozess hat uns zu erstaunlichen Einblicken in die Sicht der Bürgerinnen und Bürger auf unsere Europäische Doppelstadt und zu einer Reihe neuer Ideen verholfen. Wir haben viele Hinweise aus der Słubicer und Frankfurter Öffentlichkeit zu Verbesserungsmöglichkeiten in der Innenstadt erhalten, u.a. im Verkehrsbereich, der für uns eine große Herausforderung darstellt. Nicht zuletzt hat der begonnene Prozess zu einer Aktivierung der Bürgerschaft geführt, die für dessen Verstärkung von großer Bedeutung ist und auch eine Stärkung der Position der Kommunen in Abstimmungen mit übergeordneten Behörden bewirkt.“

ter Öffentlichkeit zu Verbesserungsmöglichkeiten in der Innenstadt erhalten, u.a. im Verkehrsbereich, der für uns eine große Herausforderung darstellt. Nicht zuletzt hat der begonnene Prozess zu einer Aktivierung der Bürgerschaft geführt, die für dessen Verstärkung von großer Bedeutung ist und auch eine Stärkung der Position der Kommunen in Abstimmungen mit übergeordneten Behörden bewirkt.“

© Stadt Frankfurt (Oder)

René Wilke,
Nadburmistrz miasta Frankfurt nad Odrą
Oberbürgermeister der Stadt Frankfurt (Oder)

„Ślady II wojny światowej i trwającej przez dziesięciolecia sytuacji granicznej są do dziś widoczne w strukturach urbanistycznych naszego Dwumieścia. Wynikały z nich niedogodności, które możemy jednak przekuć na szansę. Dialog i partycypacja społeczna umożliwiają nam kontynuację tego procesu w zgodzie z oczekiwaniami społeczeństwa obywatelskiego, osiągnięcie trwałych ulepszeń w obszarze śródmieścia i tym samym lepsze przygotowanie Słubic i Frankfurtu do wymagań przyszłości. Cieszymy się, że mogliśmy rozpocząć ten proces w ramach MORO, a teraz możemy go kontynuować dzięki dofinansowaniu z Fundacji im. Roberta Boscha w ramach projektu „Common Ground – Współ-

„Die Spuren des Zweiten Weltkrieges und einer Jahrzehnte währenden Grenzlage sind noch heute in den urbanen Strukturen unserer Doppelstadt erkennbar. Aus ihnen ergeben sich Nachteile, die wir aber in Chancen umwandeln können. Der Bürgerdialog versetzt uns in die Lage, diesen Prozess im Einklang mit den Anliegen der Zivilgesellschaft voranzutreiben, nachhaltige Verbesserungen im Innenstadtbereich zu erreichen und somit Frankfurt und Słubice besser auf die Anforderungen der Zukunft vorzubereiten. Wir sind froh darüber, dass wir diesen Prozess im Rahmen des MORO beginnen konnten und nun dank der Förderung durch die Robert-Bosch-Stiftung im Rahmen des Projekts „Common Ground – Über Grenzen mitgestalten“ fortsetzen können.“

PROJEKT MODELOWY

MODELLPROJEKT

© Urząd Miasta Kostrzyn nad Odrą / Ryszard Dubik

Kostrzyn nad Odrą z mostami na Warcie / Kostrzyn nad Odrą mit den Brücken über die Warthe

Dwa kraje. Dwa miasta. Jedna przyszłość.

Miasto Seelow i miasto Kostrzyn nad Odrą, to dwa miasta kluczowe w regionie nad Wartą i Odrą. W obu miastach koncentruje się oferta usług użyteczności publicznej. Ważną rolę w dostępie do dóbr i usług pełnią śródmieścia, które jednocześnie są ośrodkami życia społecznego obu miast i otaczającego je regionu. W konsekwencji utrzymanie funkcji śródmiejskich jest ogromnie ważne dla rozwoju obu miast.

Tym wyzwaniom Seelow i Kostrzyn nad Odrą wspólnie stawiają czoła. Wraz z zaangażowanymi podmiotami ustaliły etapy i kierunki działań, zbadały możliwości ich zastosowania do obu miast i opracowały wspólny dokument strategiczny.

Zwei Länder. Zwei Städte. Eine Zukunft.

Die Stadt Seelow und die Stadt Kostrzyn nad Odrą sind zwei Ankerstädte in der Oder-Warthe-Region. In beiden Städten konzentrieren sich Angebote der Daseinsvorsorge. Dabei übernehmen die Innenstädte wichtige Versorgungsfunktionen; sie sind gleichzeitig aber auch Zentren des gesellschaftlichen Lebens der Städte und ihrer Umgebung. Der Funktionserhalt der Innenstädte ist daher enorm wichtig für die Entwicklung der Städte.

Diesen Herausforderungen stellen sich die Städte Seelow und Kostrzyn nad Odrą gemeinsam. Zusammen mit den handelnden Akteuren haben sie Schritte und Handlungsstränge entwickelt, deren Übertragbarkeit auf beide Städte überprüft und ein gemeinsames Strategiepapier erarbeitet.

SolutionLab we wrześniu 2022 r. w Kostrzynie nad Odrą /
SolutionLab im September 2022 in Kostrzyn nad Odrą

Wyzwanie:

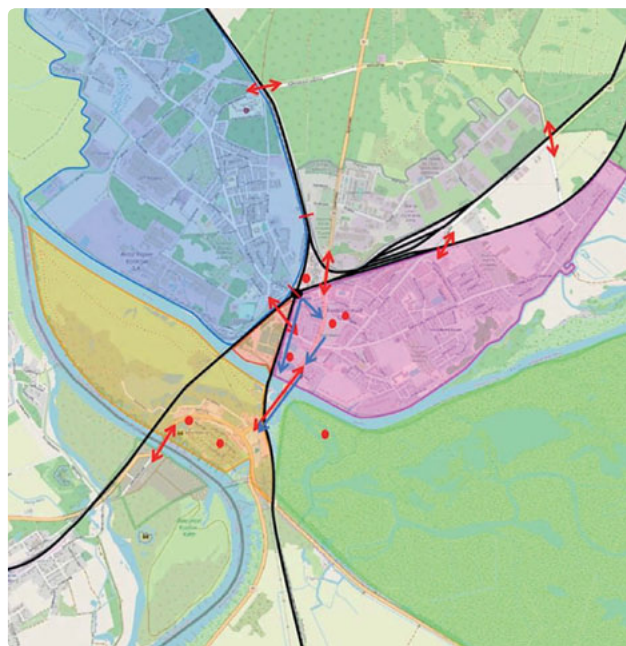
Nowa miejskość poprzez tętniące życiem śródmieścia

Miasta Kostrzyn nad Odrą i Seelow zostały poważnie zniszczone pod koniec II wojny światowej, co miało znaczący wpływ na strukturę miejską i możliwości rozwoju śródmieść. Zachowanie i reorientacja funkcji ich śródmieść stanowi porównywalne wyzwanie dla obu gmin, pomimo różnych warunków ramowych (finanse samorządów, struktura administracyjna, podstawy prawne). Samorządy są zainteresowane tworzeniem atrakcyjnych możliwości życia i pracy w małych miastach dla osób w każdym wieku, przyciąganiem młodych ludzi do centrów miast oraz utrzymaniem infrastruktury lub dostosowaniem jej do aktualnych wyzwań.

Realizacja:

SolutionLab – Analiza i opracowanie strategii

W ramach projektu zbadano wyzwania stojące przed małymi miastami po obu stronach Odry w odniesieniu do ich rozwoju śródmiejskiego, jakie metody i strategie – które można przenieść na inne małe miasta w Niemczech i Polsce – są niezbędne do przezwyciężenia tych wyzwań oraz jakie możliwości dla rozwoju miast niesie ze sobą cyfryzacja. Głównym narzędziem służącym do wyjaśnienia tych kwestii był SolutionLab w Seelow (2021, w ramach Akademii Małych Miast) i Kostrzynie nad Odrą (2022).

Wyniki prac SolutionLab – szkic struktury przestrzennej /
Arbeitsergebnisse des SolutionLab – Skizze der Raumstruktur

Herausforderung:

Neue Urbanität durch belebte Innenstädte

Kostrzyn nad Odrą und Seelow wurden am Ende des Zweiten Weltkriegs stark zerstört, was erhebliche Auswirkungen auf die städtebauliche Struktur und die Möglichkeiten der Innenstadtentwicklung hat. Der Erhalt und die Neuausrichtung der Funktion ihrer Innenstädte stellt die beiden Kommunen trotz verschiedener Rahmenbedingungen (Kommunalfinanzen, Verwaltungsstruktur, rechtliche Grundlagen) vor vergleichbare Herausforderungen. Es geht ihnen darum, attraktive Lebens- und Arbeitsmöglichkeiten in Kleinstädten für Menschen aller Altersklassen zu schaffen, junge Menschen für die Innenstädte zu gewinnen und Infrastrukturen zu erhalten bzw. an die aktuellen Herausforderungen anzupassen.

Durchführung:

SolutionLab – Analyse und Strategie-Entwicklung

Es wurde untersucht, vor welchen Herausforderungen die Kleinstädte beiderseits der Oder in Bezug auf ihre innerstädtische Entwicklung stehen, welche – möglichst auf andere Kleinstädte in Deutschland und Polen übertragbaren – Methoden und Strategien notwendig sind, um diese zu bewältigen, und welche Möglichkeiten die Digitalisierung für die Stadtentwicklung mit sich bringt. Ein zentrales Instrument zur Klärung dieser Fragen war das SolutionLab

© Urząd Miasta Kostrzyn nad Odrą / M. Madej

Willa Wagenera w Kostrzynie nad Odrą / Villa Wagener in Kostrzyn nad Odrą

Studenci z różnych dyscyplin zapoznali się z lokalną sytuacją i wykorzystali swoją zewnętrzną perspektywę do opracowania nowych podejść do rozwoju śródmieść i omówienia ich z odpowiedzialnymi osobami z administracji i polityki.

Osiągnięcia i perspektywy:

Podstawa wspólnych rozwiązań

Partnerzy projektu omówili strategiczne podejścia – również podczas wydarzeń zewnętrznych (np. konferencji na temat rozwoju tzw. „Kolei Wschodniej”) – i opracowali na ich podstawie w 2023 roku wspólny dokument strategiczny. Służy on obu miastom jako podstawa w drodze do osiągnięcia wyznaczonych celów. Na tej bazie realizowane będą wspólne projekty, przy czym zostanie uwzględniona zarówno współpraca z gminami w otoczeniu jak i kontekst całego regionu nad Wartą i Odrą.

Kontakt i informacja

Miasto Kostrzyn nad Odrą
ul. Graniczna 2, 66-470 Kostrzyn nad Odrą
Agnieszka Żurawska-Tatała
a.zurawska@kostrzyn.um.gov.pl

© Stadt Seelow / Horst Drawing

Ratusz miasta Seelow / Rathaus der Stadt Seelow

in Seelow (2021, im Rahmen der Kleinstadtakademie) und in Kostrzyn nad Odrą (2022). In ihm machten sich Studierende verschiedener Fachrichtungen mit der Situation vor Ort vertraut und nutzten ihren Blick von außen, um neue Ansätze für die Innenstadtentwicklung zu erarbeiten und mit den Zuständigen in Verwaltung und Politik zu diskutieren.

Errungenschaften und Perspektiven:

Eine Grundlage für gemeinsame Lösungen

Die Projektpartner haben strategische Ansätze diskutiert – auch bei externen Veranstaltungen (z.B. Konferenz zur Entwicklung der Ostbahn) – und aus ihnen im Jahr 2023 ein gemeinsames Strategiepapier entwickelt. Es dient beiden Städten als Grundlage für die Erreichung der gesetzten Ziele. Auf dieser Basis werden gemeinsame Projekte in Angriff genommen und dabei werden sowohl die Umlandgemeinden einbezogen als auch der regionale Kontext in der Oder-Warthe-Region gewürdigt.

Kontakt und Information

Stadt Seelow
Küstriner Straße 61, 15306 Seelow
Thomas Drawing
thomas.drawing@seelow.de

© Stadt Seelow

Robert Nitz,
Burmistrz miasta Seelow
Bürgermeister der Stadt Seelow

„Projekt nie tylko posunął nas naprzód pod względem rozwoju śródmieścia, ale także przeniósł naszą współpracę w całości na nowy poziom – i to w obliczu szczególnych wyzwań, jakie pandemia COVID-19 i rosyjska agresja przeciwko Ukrainie przyniosły naszym gminom. Jestem szczególnie zadowolony, że udało nam się również przekonać okoliczne gminy do większego zaangażowania, a tym samym do jeszcze lepszego wdrażania wspólnie uzgodnionych działań w kontekście regionalnym.“

„Das Vorhaben hat uns nicht nur bei der Innenstadtentwicklung vorangebracht, sondern unsere Zusammenarbeit insgesamt auf eine neue Ebene gehoben – und dies

im Angesicht der besonderen Herausforderungen, die die Corona-Pandemie und der russische Angriffskrieg gegen die Ukraine für unsere Kommunen mit sich gebracht haben. Es freut mich besonders, dass wir auch die Umlandgemeinden zu einer stärkeren Mitwirkung gewinnen konnten und somit die gemeinsam vereinbarten Maßnahmen im regionalen Kontext noch besser umsetzen können.“

© Urząd Miasta Kostrzyn nad Odrą

dr Andrzej Kunt,
Burmistrz miasta Kostrzyn nad Odrą
Bürgermeister der Stadt Kostrzyn nad Odrą

„Zawdzięczamy projektowi, a zwłaszcza SolutionLab, wiele nowych pomysłów na rozwój naszego miasta - nawet tych niekonwencjonalnych, których wykonalność na pierwszy rzut oka może wydawać się nie bardzo prawdopodobna. Będziemy z nich korzystać, podobnie jak z impulsów, które otrzymaliśmy od naszego miasta partnerskiego Seelow. Innym ważnym rezultatem pracy w projekcie jest lepsza znajomość tych obszarów, w których razem możemy lepiej wykorzystać transgranicznie nasze usługi użyteczności publicznej poprzez koordynację i wzajemne uzupełnianie się. Przykładem otwierających się perspektyw jest korzystanie z naszego nowego krytego basenu przez szkoły w Seelow.“

„Wir verdanken dem Projekt und insbesondere dem SolutionLab viele neue Ideen zur urbanen Entwicklung – auch unkonventionelle, deren Realisierbarkeit auf den ersten Blick vielleicht nicht sehr wahrscheinlich erscheint. Wir werden mit ihnen arbeiten, genauso wie mit den Impulsen, die wir aus unserer Partnerstadt Seelow erhalten haben. Ein weiteres wichtiges Ergebnis der Arbeit im Vorhaben ist die bessere Kenntnis jener Bereiche, in denen wir unsere Angebote der Daseinsvorsorge grenzübergreifend durch Koordination besser nutzen und einander ergänzen können. Die Nutzung unserer neuen Schwimmhalle auch durch Seelower Schulen ist ein Beispiel für die sich bietenden Perspektiven.“

PROJEKT MODELOWY

MODELLPROJEKT

© Europastadt Görlitz-Zgorzelec / Philipp Herfort

Wzdłuż Nysy Łużyckiej w Europejskim Mieście Görlitz-Zgorzelec / Entlang der Lausitzer Neiße in der Europastadt Görlitz-Zgorzelec

Trzy kraje – jedna przyszłość – współpraca w polsko-niemiecko- czeskim obszarze powiązań

W projekcie powiat Görlitz i powiat zgorzelecki współpracowały z Euroregionem Neisse e.V. i Instytutem Rozwoju Terytorialnego (IRT). W ramach projektu powstała podstawa stabilnych struktur na trójkątnym między Saksonią, Dolnym Śląskiem i Czechami, dzięki której ulepszona została transgraniczna wymiana i współpraca w kontekście trójstronnym. W ramach skoordynowanej współpracy partnerzy wspólnie stawiają czoła wyzwaniom, takim jak zmiany demograficzne, deficyty strukturalne, zmiany klimatyczne i konsekwencje pandemii COVID-19.

Drei Länder – eine Zukunft – Zusammenarbeit im deutsch- polnisch-tschechischen Verflechtungsraum

In dem Projekt arbeiteten der Landkreis Görlitz und der Kreis Zgorzelec mit der Euroregion Neisse e. V. und dem Institut für territoriale Entwicklung (IRT) zusammen. Im Rahmen des Vorhabens wurden im Dreiländerraum Sachsen-Niederschlesien-Tschechien Grundlagen für stabile Strukturen gelegt, mit denen die grenzübergreifende Kommunikation und Kooperation im trilateralen Kontext verbessert wurde. Im Rahmen einer koordinierten Zusammenarbeit stellen sich die Partner gemeinsamen Herausforderungen wie dem demografischen Wandel, der Strukturschwäche, dem Klimawandel und den Folgen der Corona-Pandemie.

Warsztaty inauguracyjne projektu modelowego w dniu 5 maja 2022 r. / Auftaktworkshop des Modellvorhabens am 5. Mai 2022

Analiza dokumentów i strategii rozwoju / Analyse von Studien und Entwicklungsstrategien

Wyzwanie:

Optimalizacja trójstronnych struktur współpracy na trójziemiu

W porównaniu z dwustronnymi formatami współpracy, współpraca transgraniczna w kontekście trójstronnym stawia dodatkowe wymagania zaangażowanym partnerom, począwszy od nakładów osobowych i organizacyjnych, aż po uwarunkowania zewnętrzne, takie jak dostęp do programów finansowania. Przedmiotem projektu była optymalizacja trójstronnych struktur współpracy w polsko-niemiecko-czeskim obszarze powiązań pomiędzy Saksonią, Dolnym Śląskiem i Republiką Czeską (Libereckim Krajem).

Realizacja:

Analiza – wymiana doświadczeń – koordynacja

W projekcie różne moduły ząbowały się, aby zidentyfikować najważniejsze wspólne tematy, odpowiednich aktorów oraz odpowiednie instrumenty i formy współpracy. Na podstawie analizy dokumentów i strategii rozwoju wszystkich trzech subregionów przygotowanej przez IRT oraz systematycznej wymiany doświadczeń z ekspertami zewnętrznymi, aktywne podmioty z regionu uzgodnili swoje strategiczne koncepcje w celu optymalizacji trójstronnych struktur komunikacji i koordynacji, co udokumentowano w memorandum na rzecz pogłębionej współpracy w regionie trójziemia i rozszerzonego polsko-

Herausforderung:

Optimierung der trilateralen Kooperationsstrukturen in der Dreiländerregion

Die grenzübergreifende Zusammenarbeit im trilateralen Kontext stellt die beteiligten Partner im Vergleich zu bilateralen Kooperationsformaten vor zusätzliche Anforderungen, vom Personal über den organisatorischen Aufwand bis hin zu äußeren Rahmenbedingungen, wie z.B. den Zugang zu Förderprogrammen. Gegenstand des Projektes war die Optimierung der trilateralen Kooperationsstrukturen im deutsch-polnisch-tschechischen Verflechtungsraum zwischen Sachsen, Niederschlesien und Tschechien (Liberecký Kraj).

Durchführung:

Analyse – Erfahrungsaustausch – Abstimmung

In dem Vorhaben griffen verschiedene Module ineinander, die der Identifikation der wichtigsten gemeinsamen Themen, der relevanten Akteure sowie der adäquaten Instrumente und Formen der Zusammenarbeit dienten. Auf Grundlage einer vom IRT erarbeiteten Analyse von Studien und Entwicklungsstrategien aller drei Teilräume und eines kontinuierlichen Erfahrungsaustauschs mit externen Experten stimmten die Akteure aus der Region ihre strategischen Überlegungen zur Optimierung der trilateralen Kommunikations- und Koordinationsstrukturen ab und dokumentierten

© Starostwo powiatowe w Zgorzelcu / J. Józkow

© Starostwo powiatowe w Zgorzelcu / J. Józkow
Aleja Żytawska w Bogatyniu / Zittauer Allee in Bogatynia

© Starostwo powiatowe w Zgorzelcu / J. Józkow
Widok z Jasnej Góry koło Bogatyni / Blick von Jasna Góra bei Bogatynia

niemiecko-czeskiego obszaru powiazań ONE (Odra-Nysa-Łaba). Na koniec zlecono ekspertyzę w sprawie stworzenia prawnie wiążącej struktury współpracy, która dzięki szerokiemu procesowi partycypacji i regularnym konsultacjom z podmiotami euroregionalnymi powinna doprowadzić do rezultatu, który odpowiada praktycznym potrzebom i będzie akceptowany w równym stopniu przez wszystkie strony.

Osiągnięcia i perspektywy:

Podstawa do utworzenia stałych struktur współpracy

Memorandum i ekspertyza w sprawie prawnie wiążących form współpracy stanowią podstawę optymalizacji i utrwalenia struktur współpracy. Proces tworzenia trwałej trójstronnej struktury roboczej i projektowej w regionie trójskrajowej jest kontynuowany, a utworzone gremia koordynacyjne i decyzyjne, a także Euroregion Nysa-Nisa-Nysa są wzmacniane. Dalszy proces pokaże, czy proces ten doprowadzi do utworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT), czy też inne formy organizacyjne okażą się bardziej odpowiednie dla współpracy trójstronnej na trójskrajowej.

Kontakt i informacja

Powiat Zgorzelecki
ul. Bohaterów II AWP 8a, 59-900 Zgorzelec
Kamila Kowalska
k.kowalska@powiat.zgorzelec.pl

Instytut Rozwoju Terytorialnego
Dawida 1a, 50-527 Wrocław
dr Maciej Zathey
maciej.zathey@irt.wroc.pl

diese im Memorandum für eine vertiefte Zusammenarbeit im Dreiländerraum und im erweiterten deutsch-polnisch-tschechischen Verflechtungsraum ONE (Oder-Neisse-Elbe). Schließlich wurde ein Gutachten zur Schaffung einer rechtsverbindlichen Struktur beauftragt, das durch einen breiten Beteiligungsprozess und regelmäßige Abstimmungen mit euroregionalen Akteuren zu einem Ergebnis führen soll, das sich an den praktischen Bedürfnissen orientiert und von allen Seiten gleichermaßen akzeptiert wird.

Errungenschaften und Perspektiven:

Grundlage für die Schaffung dauerhafter Kooperationsstrukturen

Das Memorandum und das Gutachten zu rechtsverbindlichen Formen der Zusammenarbeit bilden die Basis für die Realisierung der Optimierung und Verstärkung der Kooperationsstrukturen. Der Prozess zur Etablierung einer festen trilateralen Arbeits- und Projektstruktur im Dreiländerraum wird vorangetrieben und dabei werden die geschaffenen Abstimmungs- und Entscheidungsgremien sowie die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa gestärkt. Ob dieser Prozess zur Einrichtung eines Europäischen Verbundes für Territoriale Zusammenarbeit (EVTZ) führt oder sich andere Organisationsformen letztlich als geeigneter für die trilaterale Kooperation im Dreiländerraum erweisen, wird die weitere Entwicklung zeigen.

Kontakt und Information

Landkreis Görlitz,
Abteilung Strukturentwicklung, Wirtschaftsförderung
und Internationale Beziehungen
Bahnhofstraße 24, 02826 Görlitz
Jan Schönfelder - europa@kreis-gr.de

Euroregion Neisse e. V.
Hochwaldstraße 29, 02763 Zittau
Markus Köhler - geschaeftsleitung@euroregion-neisse.de

© Starostwo powiatowe w Zgorzelcu

Artur Bieliński,
Starosta powiatu zgorzeleckiego
Landrat des Kreises Zgorzelec

„Dzięki inicjatywie dyrektora IRT, dra Macieja Zatheya, oraz byłego Starosty powiatu Görlitz, Bernd Lange, powstał niniejszy projekt w którym się udało nam wzmocnić istniejące trójstronne struktury współpracy na trójsiemiu – przede wszystkim Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. W tym celu zlecono przygotowanie analizy w sprawie EUWT, w której w szerokim procesie partycypacji wzięli udział najważniejsi interesariusze z naszego trójsiemia. Wspólnie z naszymi partnerami w trójstronnym obszarze powiśla zdefiniowaliśmy formę i treść naszej współpracy. Decydującym czynnikiem był wybór formatu współpracy na podstawie lokalnych potrzeb i uwarunkowań.”

„Dank der Initiative des Direktors des IRT, Dr. Maciej Zathej, und des ehemaligen Görlitzer Landrats Bernd Lange entstand dieses Projekt, in dem es uns gelungen ist, die vorhandenen trilateralen Kooperationsstrukturen im Dreiländerraum langfristig zu stärken – allen voran die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa. Dazu wurde ein EVTZ-Gutachten

in Auftrag gegeben, an welchem durch einen breiten Beteiligungsprozess die wichtigsten Stakeholder aus unserer Dreiländerregion mitgewirkt haben. Wir haben Form und Inhalte unserer Zusammenarbeit gemeinsam mit unseren Partnern im dreiseitigen Verflechtungsraum definiert. Entscheidend war dabei, das Format der Kooperation auf Grundlage der örtlichen Bedürfnisse und Rahmenbedingungen zu wählen.”

© Landratsamt Görlitz

Dr. Stephan Meyer
Starosta powiatu Görlitz
Landrat des Landkreises Görlitz

„Analiza studiów i strategii rozwoju wszystkich trzech partnerów przeprowadzona przez Instytut Rozwoju Terytorialnego oraz ekspertyza dotyczącego prawnie wiążącej współpracy w formie EUWT przeprowadzona przez Instytut Nauk Komunalnych Uniwersytetu w Poczdamie znacząco przyczyniły się do wspólnego zrozumienia wyzwań stojących przed naszym regionem. Na tej podstawie udało nam się określić w memorandum dziesięć obszarów, na których skupimy nasze wspólne wysiłki - zarówno w Euroregionie Neisse-Nisa-Nysa, jak i w szerszym regionie powiślań Odra-Nysa-Łaba.”

„Die Analyse der Studien und Entwicklungsstrategien aller drei Partnerländer

durch das Institut für Territoriale Entwicklung und das Gutachten für eine rechtsverbindliche Struktur der Zusammenarbeit in Form eines EVTZ durch das Kommunalwissenschaftliche Institut der Universität Potsdam haben das gemeinsame Verständnis der Herausforderungen in unserer Dreiländerregion wesentlich befördert. Auf dieser Basis konnten wir im Memorandum zehn Bereiche identifizieren, auf die wir unsere gemeinsamen Anstrengungen fokussieren – sowohl in der Euroregion Neisse-Nisa-Nysa als auch im erweiterten Verflechtungsraum Oder-Neiße-Elbe.”

PROJEKT MODELOWY

MODELLPROJEKT

© ZVON / Uwe Soeder

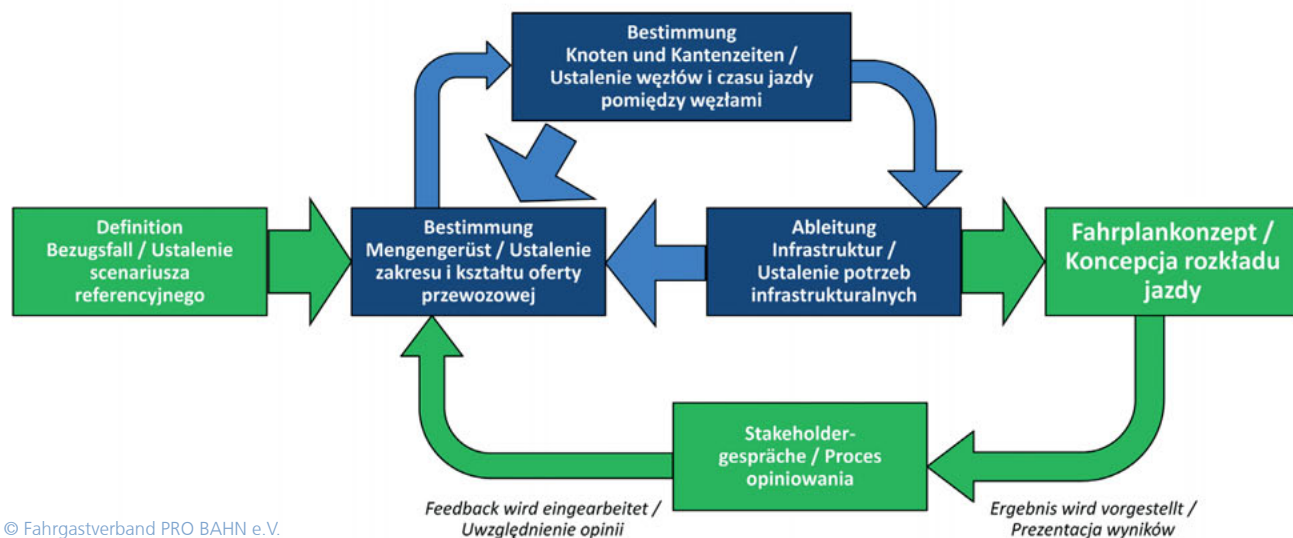
Pociąg trilex na stacji Bischofswerda / trilex-Zug im Bahnhof von Bischofswerda

ITF DE-PL – atrakcyjna oferta zintegrowanego transgranicznego taktowanego transportu publicznego

Górnośląsko-Dolnośląski Związek Komunikacyjny (ZVON) zbadał we współpracy z organizacją pasażerów PRO BAHN e.V. oraz ze Stowarzyszeniem Polsko-Niemiecka Kolej Pasażerska – polskim stowarzyszeniem partnerskim polsko-niemieckiej inicjatywy na rzecz kolejowych przewozów pasażerskich (KolejDEPL) – jak lepiej skoordynować i powiązać oferty kolejowych przewozów pasażerskich między Niemcami a Polską. Powinno to skrócić całkowity czas podróży w publicznym transporcie zbiorowym w regionie transgranicznym.

ITF DE-PL – Ein attraktives grenzüberschreitendes integrales Taktangebot im Schienenverkehr

Der Zweckverband Verkehrsverbund Oberlausitz-Niederschlesien (ZVON) untersuchte in Zusammenarbeit mit dem Fahrgastverband PRO BAHN e.V. und dem Verein Polsko-Niemiecka Kolej Pasażerska – dem polnischen Partnerverein der Initiative deutsch-polnischer Schienenpersonenverkehr (KolejDEPL), wie das Angebot im Schienenpersonenverkehr zwischen Deutschland und Polen besser vernetzt und abgestimmt werden kann. So sollen die Gesamtreisezeiten im öffentlichen Personenverkehr in der grenzüberschreitenden Region reduziert werden.

© Fahrgastverband PRO BAHN e.V.

Metodyka opracowania zintegrowanego taktowanego (cyklicznego) rozkładu jazdy / Methodisches Konzept zur Erarbeitung des integrierten Taktfahrplans

Wyzwanie:

Koordinacja infrastruktury i oferty transportowej

Transgraniczny transport kolejowy między Niemcami a Polską często nie jest zbyt atrakcyjny dla podróżnych. Oprócz skomplikowanych procedur zamawiania biletów, często niewystarczających informacji i innych przeszkód, które komplikują planowanie i przygotowanie podróży, nierzadko brakuje adekwatnej oferty przewozowej. Nawet gdy pociągi przekraczają granicę, często brakuje atrakcyjnych połączeń na dalszą część podróży. Powodem tego są z jednej strony braki w infrastrukturze, a z drugiej różne metody planowania oferty połączeń. W tym kontekście celem projektu było stworzenie podstaw koncepcyjnych dla lepszego powiązania usług przewozowych w kolejowym transporcie pasażerskim między Niemcami a Polską.

Realizacja:

Opracowanie propozycji systemu skoordynowanych węzłów komunikacyjnych

Na podstawie badania potrzeb przeprowadzonego wśród organizatorów kolejowego transportu pasażerskiego, analizy infrastruktury oraz analizy istniejących i planowanych usług przewozowych, w kilku etapach opracowano projekt możliwego transgranicznego zintegrowanego cyklicznego rozkładu jazdy w polsko-niemieckim obszarze powiązań. Najważniejszym elementem jest propozycja

Herausforderung:

Koordination von Infrastruktur und Verkehrsangebot

Der grenzüberschreitende Eisenbahnverkehr zwischen Deutschland und Polen ist häufig wenig attraktiv für Reisende. Neben komplizierten Bestellvorgängen für Fahrkarten, oftmals unzureichenden Informationsangeboten und anderen Hindernissen, die das Buchen und Planen verkomplizieren, hakt es nicht selten auch am Angebot. Selbst wenn Züge über die Grenze fahren, fehlt es oft an adäquaten Anschlüssen für die weitere Reise. Die Ursache dafür sind einerseits Defizite bei der Infrastruktur, andererseits aber auch unterschiedliche Methoden bei der Planung von Verkehrsangeboten. Vor diesem Hintergrund war es Ziel des Vorhabens, konzeptionelle Grundlagen für eine bessere Verknüpfung zwischen Angeboten im Schienenpersonenverkehr zwischen Deutschland und Polen zu legen.

Durchführung:

Erarbeitung eines Vorschlags für ein System abgestimmter Knotenpunkte

Aufbauend auf einer Bedarfsabfrage bei den Aufgabenträgern und Organisatoren des Schienenpersonenverkehrs, einer Analyse der Infrastruktur und einer Analyse vorhandener und geplanter Verkehrsangebote wurde in mehreren Schritten ein Entwurf für einen möglichen grenzüberschreitenden Taktfahrplan im deutsch-polni-

© Deutsche Bahn AG / Volker Emersleben

Pociąg regionalny na trasie Görlitz-Zielona Góra / Regionalzug zwischen Görlitz und Zielona Góra

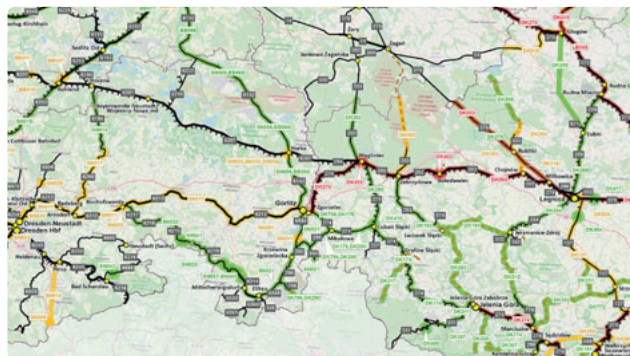
transgranicznego systemu skoordynowanych węzłów, który można wykorzystać jako podstawę do dalszej rozbudowy i adaptacji infrastruktury kolejowej. Punktem wyjścia była koncepcja węzłów i oferty przewozowej cyklicznego rozkładu jazdy w Niemczech, tzw. Deutschlandtakt.

Osiągnięcia i perspektywy: Impuls do dalszej współpracy

Na podstawie prac i analiz koncepcyjnych opracowano na bazie saksońsko-dolnośląskiego obszaru powiązań dokument impulsowy dla transgranicznego cyklicznego rozkładu jazdy, który uwzględnia również wyniki równoległego projektu Interreg A RailBLu. Dokument impulsowy może być wykorzystywany do dalszej dyskusji merytorycznej pomiędzy organizatorami kolejowego transportu pasażerskiego w polsko-niemieckim obszarze powiązań.

Kontakt i informacja

Stowarzyszenie Polsko-Niemiecka Kolej Pasażerska (PNKP)
ul. Legnicka 65, 54-206 Wrocław
Iwona Budych
budych@kolejdepl.eu

© IRT

Polsko-niemieckie mapy kolejowe – fragment mapy C – planowane inwestycje / Deutsch-polnische Eisenbahnkarten – Ausschnitt aus Karte C – Maßnahmen

schen Verflechtungsraum erstellt. Das wichtigste Element ist ein Vorschlag für ein System grenzüberschreitend abgestimmter Knotenpunkte, das als Grundlage für den weiteren Ausbau und die Anpassung der Infrastruktur genutzt werden kann. Den Ausgangspunkt bildete dabei das Angebots- und Knotenkonzept des Deutschlandtakts.

Errungenschaften und Perspektiven: Ein Impuls für die weitere Zusammenarbeit

Auf Grundlage der konzeptionellen Arbeiten und Überlegungen wurde aus dem sächsisch-niederschlesischen Verflechtungsraum heraus ein Impulspapier für einen grenzüberschreitenden Taktfahrplan entwickelt, das auch die Ergebnisse des zeitgleich durchgeführten Interreg A-Projekts RailBLu berücksichtigt. Das Impulspapier kann für den weiteren fachlichen Austausch zwischen den Aufgabenträgern und Organisatoren des Schienenpersonenverkehrs im deutsch-polnischen Verflechtungsraum genutzt werden.

Kontakt und Information

Zweckverband Verkehrsverbund Oberlausitz-Niederschlesien (ZVON)
Rathenauplatz 1, 02625 Bautzen
Christoph Mehnert
c.mehnert@zvon.de

Fahrgastverband PRO BAHN e.V.
Agnes-Bernauer-Platz 8, 80687 München
Dr. Lukas Iffländer
lukas.ifflander@pro-bahn.de

© ZVON / Uwe Soeder

Hans-Jürgen Pfeiffer,
Dyrektor Zarządzający Górnośląsko-
Dolnośląskiego Związku
Komunikacyjnego (ZVON)
Geschäftsführer des Zweckverbands Verkehrs-
verbund Oberlausitz-Niederschlesien (ZVON)

„Projekt ten stworzył solidną podstawę dla procesu konsultacji i uzgodnień w kierunku zintegrowanego polsko-niemieckiego transgranicznego cyklicznego rozkładu jazdy. Dla przewoźników i związków komunikacyjnych w regionie, takich jak ZVON, jego realizacja stanowiłaby milowy krok w zakresie organizacji przewozów i obsługi klienta.“

„Mit diesem Vorhaben wurde eine solide Basis für den Konsultations- und Abstimmungsprozess hin zu einem integrierten deutsch-polnischen Taktfahrplan geschaffen. Für Verkehrsunternehmen und Verbünde im Verflechtungsraum wie den ZVON wäre dessen Realisierung ein Quantensprung in Verkehrsorganisation und Kundenservice.“

© IRT

dr Maciej Zathey,
Dyrektor Instytutu Rozwoju
Terytorialnego (IRT)
Direktor des Instituts für Territoriale
Entwicklung (IRT)

„Projekt uzupełnia się znakomicie z działaniami Polsko-Niemieckiego Komitetu ds. Gospodarki Przestrzennej w kontekście prezentowanej na Polsko-Niemieckim Portalu Gospodarki Przestrzennej dokumentacji istniejącej, planowanej i będącej dopiero przedmiotem dyskusji infrastruktury kolejowej w polsko-niemieckim obszarze powiązań. Należy zaznaczyć, iż nawet najlepiej zbudowana infrastruktura kolejowa będzie w pełni służyć społeczeństwu tylko przy sensownie skoordynowanych rozkładach jazdy.“

„Das Projekt ergänzt sich hervorragend mit den Aktivitäten des Deutsch-Polnischen Raumordnungs-ausschusses im Zusammenhang mit der im Deutsch-Polnischen Raumordnungsportal präsentierten Dokumentation zu bestehender, geplanter und diskutierter Eisenbahninfrastruktur im deutsch-polnischen Verflechtungsraum. Es sollte betont werden, dass selbst die bestgebaute Eisenbahninfrastruktur der Gesellschaft nur dann vollständig dienen wird, wenn die Fahrpläne sinnvoll koordiniert sind.“

DOKUMENTACJA

DOKUMENTATION

© BBSR / Matthias Lindner

Wręczenie nagród w ramach konkursu na projekty flagowe w dniu 5 czerwca 2019 r. w Berlinie / Preisverleihung des Wettbewerbs für Flaggschiffprojekte am 5. Juni 2019 in Berlin

Modelowe projekty polsko-niemieckiej współpracy w zakresie gospodarki przestrzennej – historia sukcesu!

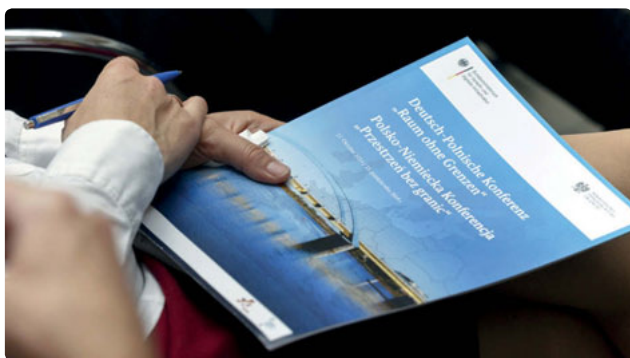
„Modelowe przedsięwzięcia ładu przestrzennego” (MORO) – to program badawczy federalnego planowania przestrzennego, który dostarcza impulsów do praktycznego testowania i wdrażania innowacyjnych podejść do planowania przestrzennego w regionach. Za program odpowiada Federalne Ministerstwo Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast i Budownictwa (BMWSB), a nadzór naukowy i organizacyjny zapewnia Federalny Instytut ds. Badań Budownictwa, Miast i Przestrzeni (BBSR).

Od prawie 15 lat modelowe przedsięwzięcia ładu przestrzennego wykazują swój transgraniczny potencjał w polsko-niemieckim obszarze powiązań. Poniżej udokumentowano tematy i projekty, które zostały już zrealizowane.

Modellprojekte zur deutsch-polnischen Zusammenarbeit in der Raumentwicklung – eine Erfolgsgeschichte!

Mit dem Forschungsprogramm „Modellvorhaben der Raumordnung” (MORO) setzt die Bundesraumordnung Impulse für die praktische Erprobung und Umsetzung innovativer raumordnerischer Handlungsansätze in den Regionen. Das Programm liegt in der Zuständigkeit des Bundesministeriums für Wohnen, Stadtentwicklung und Bauwesen (BMWSB), seine organisatorische und wissenschaftliche Betreuung erfolgt durch das Bundesinstitut für Bau-, Stadt- und Raumforschung (BBSR).

Seit nahezu 15 Jahren stellen Modellvorhaben der Raumordnung im deutsch-polnischen Verflechtungsraum ihr grenzübergreifendes Potenzial unter Beweis. Nachfolgend wird dokumentiert, welche Themen und Projektformate bereits realisiert wurden.

Konferencja „Przestrzeń bez granic” w dniach 14-15 października 2014 r. w Berlinie / Konferenz „Raum ohne Grenzen” am 14.-15. Oktober 2014 in Berlin

Konferencja na temat Wspólnej Koncepcji Przyszłości w dniu 4 października 2018 r. w Berlinie / Konferenz zum Gemeinsamen Zukunftskonzept am 4. Oktober 2018 in Berlin

Początkiem transgranicznej współpracy sieciowej było przedsięwzięcie MORO „Wzmacnianie regionów miejskich i metropolitalnych na pograniczu polsko-niemieckim poprzez polepszenie ich wzajemnej dostępności transportowej” (2009/2010). Następnie zorganizowano konkursy MORO na modelowe projekty współpracy polsko-niemieckiej. W konkursach tych poszukiwano i znaleziono polsko-niemieckie projekty, które wzorcowo zajmowały się wspólnym transgranicznym rozwiązywaniem konkretnych problemów przestrzennych.

Konkursy MORO na modelowe projekty współpracy polsko-niemieckiej

Pierwszy konkurs MORO (2011/2012) przyciągnął 50 projektów, spośród których jury konkursowe wybrało sześciu laureatów. W drugim konkursie MORO (2012/2013) o wsparcie finansowe ubiegało się 55 projektów. Spośród nich wybrano pięć, które otrzymały nagrody pieniężne, wsparcie merytoryczne i organizacyjne, a także wsparcie w postaci publikacji, konferencji i warsztatów.

Den Auftakt zur grenzübergreifenden deutsch-polnischen Vernetzung bildete das MORO „Stärkung der Stadt- und Metropolenregionen durch bessere Erreichbarkeiten zwischen Deutschland und Polen” (2009/2010). Ihm schlossen sich die MORO-Wettbewerbe für modellhafte deutsch-polnische Kooperationsprojekte an. In ihnen wurden deutsch-polnische Projekte gesucht und gefunden, die sich beispielhaft der gemeinsamen grenzübergreifenden Lösung konkreter räumlicher Probleme widmen.

Wettbewerbe für modellhafte deutsch-polnische Kooperationsprojekte

Am ersten MORO-Wettbewerb (2011/2012) beteiligten sich 50 Projekte, aus denen die Wettbewerbsjury sechs Preisträger auswählte. Beim zweiten MORO-Wettbewerb (2012/2013) bewarben sich 55 Projekte um die Förderung. Aus ihnen wurden fünf Projekte ausgewählt, die als Preisträger neben dem Preisgeld auch eine fachlich-organisatorische Begleitung sowie die Unterstützung in Form von Publikationen, Konferenzen und Workshops erhielten.

© IU / Christian Gering

Laureaci drugiego konkursu MORO na modelowe projekty współpracy / Preisträger des zweiten MORO-Wettbewerbs für modellhafte Kooperationsprojekte

Finałem obu tych konkursów MORO była konferencja „Przestrzeń bez granic”, która odbyła się w dniach 14-15 października 2014 r. w berlińskiej siedzibie ówczesnego Federalnego Ministerstwa Transportu i Infrastruktury Cyfrowej (BMVI).

W związku z ogłoszeniem konkursów MORO powstała strona internetowa www.kooperacja-bez-granic.pl. W 2015 r. rozpoczęto prace nad przekształceniem jej w Polsko-Niemiecki Portal Gospodarki Przestrzennej, który został uruchomiony w 2016 roku podczas procesu opracowania Wspólnej Koncepcji Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań – Wizja 2030 (WKP 2030).

Wspólna Koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiazań – Wizja 2030

W 2014 r. Polsko-Niemiecki Komitet ds. Gospodarki Przestrzennej podjął decyzję o sporządzeniu WKP 2030. Prac nad WKP 2030 towarzyszyło przedsięwzięcie MORO, w ramach którego zapewniono wsparcie w postaci usług moderacyjnych i organizacyjnych oraz ekspertyzy zewnętrznej. Podmioty i interesariusze mogli zgłaszać uwagi do projektów map i wytycznych Wspólnej Koncepcji Przyszłości w ramach dwóch etapów konsultacyjnych.

W grudniu 2016 r. prace nad WKP 2030 zostały zakończone, a Komitet przyjął i opublikował Koncepcję. Stanowi ona ważny impuls dla gospodarki przestrzennej i współpracy w obszarze powiazań i od samego początku znalazła odzwierciedlenie w projektach wdrożeniowych członków Komitetu ds. Gospodarki Przestrzennej. Jesienią 2017 r. rozpoczęło następne przedsięwzięcie MORO „Wdrażanie WKP 2030”, które objęło konferencje regionalne, wydarzenia i publikacje, a także konkurs MORO na projekty flagowe WKP 2030.

© BBSR / Matthias Lindner

Laureaci konkursu na projekty flagowe Wspólnej Koncepcji Przyszłości / Preisträger des Wettbewerbs für Flaggschiffprojekte des Gemeinsamen Zukunftskonzepts

Den Abschluss der beiden MORO-Wettbewerbe bildete die Konferenz „Raum ohne Grenzen“, die am 14./15. Oktober 2014 im Berliner Sitz des damaligen Bundesministeriums für Verkehr und digitale Infrastruktur (BMVI) stattfand.

Im Zusammenhang mit der Auslobung der MORO-Wettbewerbe entstand die Website www.kooperation-ohne-grenzen.de. Im Jahr 2015 begannen die Arbeiten zu ihrem Ausbau zu einem Deutsch-Polnischen Raumordnungsportal, das 2016 während der Erarbeitung des Gemeinsamen Zukunftskonzepts für den deutsch-polnischen Verflechtungsraum – Vision 2030 (GZK 2030) online ging.

Gemeinsames Zukunftskonzept für den deutsch-polnischen Verflechtungsraum – Vision 2030

Im Jahr 2014 hatte der Deutsch-Polnische Raumordnungsausschuss beschlossen, das GZK 2030 zu entwickeln. Die Arbeiten am GZK 2030 wurden durch ein MORO-Vorhaben begleitet, das Moderations- und Organisationsleistungen sowie externe Expertise einbrachte. Akteure und Stakeholder konnten die Entwürfe der Karten und Leitlinien des Gemeinsamen Zukunftskonzepts in zwei Beteiligungsphasen kommentieren.

Im Dezember 2016 wurden die Arbeiten am GZK 2030 abgeschlossen, und der Ausschuss beschloss und publizierte das Konzept. Es stellt einen wichtigen Impuls für die Raumordnung und Zusammenarbeit im Verflechtungsraum dar und fand von Anbeginn Widerhall in Umsetzungsprojekten der Mitglieder des Raumordnungsausschusses. Im Herbst 2017 begann dann das MORO-Vorhaben „Umsetzung des GZK 2030“, das neben Regionalkonferenzen, Veranstaltungen und Publikationen insbesondere den MORO-Wettbewerb für Flaggschiffprojekte des GZK 2030 umfasste.

Konkurs na projekty flagowe WKP 2030

Spośród 35 projektów zgłoszonych do konkursu MORO na projekty flagowe WKP 2030 jury wybrało na posiedzeniu we Frankfurcie nad Odrą na początku lutego 2019 roku laureaci konkursu. Nagrody przyznano pięciu projektom i przedsięwzięciom za ich wybitny wkład do konkretyzacji i implementacji Wspólnej Koncepcji Przyszłości. Każdy zwycięski projekt otrzymał nagrodę w wysokości 5000 euro, profesjonalne wsparcie i pomoc w zakresie działań informacyjnych i promocji. Ponadto komisja konkursowa przyznała dwie nagrody honorowe za projekty promujące nauczanie języka sąsiada oraz szczególne wyróżnienie dla dwóch projektów, które są przykładem wzorcowej trwałości projektowej współpracy.

Zarówno konferencja otwierająca konkurs w dniu 4 października 2018 r. w Federalnym Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, Budownictwa i Ojczyzny (BMI) w Berlinie jak i ceremonia wręczenia nagród laureatom w dniu 5 czerwca 2019 r. w Instytucie Polskim w Berlinie były szczególnymi wydarzeniami w historii tego MORO. Po wręczeniu nagród trzy z pięciu nagrodzonych projektów flagowych skorzystały z okazji, aby w ramach warsztatów eksperckich omówić możliwości dalszego rozwoju projektu wraz z zainteresowanymi stronami i ekspertami zewnętrznymi.

Warsztaty te są udokumentowane w Polsko-Niemieckim Portalu Gospodarki Przestrzennej, tak jak całe MORO. Broszura „Wspólna Koncepcja Przyszłości dla polsko-niemieckiego obszaru powiązań – Wizja 2030: Droga do implementacji – konferencje, spotkania i konkurs na projekty flagowe” jest dostępna w sekcji „Materiały do pobrania”.

www.kooperacja-bez-granic.pl

Wettbewerb für Flaggschiffprojekte des GZK 2030

Aus den 35 Projekten, die zum MORO-Wettbewerb für Flaggschiffprojekte des GZK 2030 eingereicht worden waren, wählte die Jury Anfang Februar 2019 bei ihrer Sitzung in Frankfurt (Oder) die Preisträger aus. Ausgezeichnet wurden fünf Projekte und Vorhaben, die in herausragender Weise zur Konkretisierung und Umsetzung des Gemeinsamen Zukunftskonzeptes beitragen. Jedes Gewinnerprojekt erhielt ein Preisgeld von 5.000 Euro, fachliche Begleitung und Unterstützung bei der Öffentlichkeitsarbeit. Außerdem vergab die Jury zwei Ehrenpreise für Projekte zur Förderung der Lehre der Nachbarsprache und besondere Anerkennungen für zwei Projekte, die vorbildlich für die Kontinuität ihrer Projektarbeit stehen.

Sowohl die Eröffnungskonferenz des Wettbewerbs am 4. Oktober 2018 im Bundesministerium des Inneren, für Bau und Heimat (BMI) in Berlin als auch die Auszeichnung der Preisträger am 5. Juni 2019 im Polnischen Institut Berlin stellten besondere Höhepunkte des MORO dar. Nach der Preisverleihung nutzten drei der fünf ausgezeichneten Flaggschiffprojekte die Gelegenheit, im Rahmen von Expertenworkshops gemeinsam mit Akteuren und externen Experten die Möglichkeiten der weiteren Projektentwicklung zu erörtern.

Diese Workshops sind im Deutsch-Polnischen Raumordnungsportal dokumentiert, so wie das gesamte MORO. Die Broschüre „Gemeinsames Zukunftskonzept für den deutsch-polnischen Verflechtungsraum – Vision 2030: Auf dem Weg zur Umsetzung – Konferenzen, Veranstaltungen und Wettbewerb für Flaggschiffprojekte“ kann im Bereich „Downloads“ abgerufen werden.

www.kooperation-ohne-grenzen.de

CZŁONKOWIE KOMITETU DS. GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ

Współprzewodnictwo

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej RP
Federalne Ministerstwo Mieszkalnictwa, Rozwoju Miast i Budownictwa
Ministerstwo Infrastruktury RP

Województwo Dolnośląskie

Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego
Instytut Rozwoju Terytorialnego
Dolnośląski Urząd Wojewódzki we Wrocławiu

Województwo Lubuskie

Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
Lubuski Urząd Wojewódzki w Gorzowie Wielkopolskim

Województwo Wielkopolskie

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego
Wielkopolskie Biuro Planowania Przestrzennego w Poznaniu
Wielkopolski Urząd Wojewódzki w Poznaniu

Województwo Zachodniopomorskie

Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego
Regionalne Biuro Gospodarki Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego w Szczecinie
Zachodniopomorski Urząd Wojewódzki w Szczecinie

Berlin i Brandenburgia

Wspólny Departament Planowania Krajowego Berlin-Brandenburgia
Senat Berlina ds. Rozwoju Miasta, Budownictwa i Mieszkalnictwa
Ministerstwo Infrastruktury i Planowania Krajowego Kraju Związkowego Brandenburgii

Meklemburgia-Pomorze Przednie

Ministerstwo Gospodarki, Infrastruktury, Turystyki i Pracy Kraju Związkowego Meklemburgia-Pomorze Przednie

Wolne Państwo Saksonia

Saksońskie Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

MITGLIEDER DES RAUM-ORDNUNGS-AUSSCHUSSES

Co-Vorsitz

Bundesministerium für Wohnen, Stadtentwicklung und Bauwesen
Ministerium für europäische Fonds und Regionalpolitik der Republik Polen
Ministerium für Infrastruktur der Republik Polen

Wojewodschaft Niederschlesien

Marschallamt der Wojewodschaft Niederschlesien
Institut für Territoriale Entwicklung
Niederschlesisches Wojewodschaftsamt in Breslau

Wojewodschaft Lubuskie

Marschallamt der Wojewodschaft Lubuskie
Wojewodschaftsamt Lubuskie in Gorzów Wielkopolski

Wojewodschaft Großpolen

Marschallamt der Wojewodschaft Großpolen
Großpolnisches Raumplanungsbüro in Posen
Großpolnisches Wojewodschaftsamt in Posen

Wojewodschaft Westpommern

Marschallamt der Wojewodschaft Westpommern
Regionales Raumplanungsbüro der Wojewodschaft Westpommern in Stettin
Westpommersches Wojewodschaftsamt in Stettin

Berlin und Brandenburg

Gemeinsame Landesplanungsabteilung Berlin-Brandenburg
Senatsverwaltung für Stadtentwicklung, Bauen und Wohnen Berlin
Ministerium für Infrastruktur und Landesplanung des Landes Brandenburg

Mecklenburg-Vorpommern

Ministerium für Wirtschaft, Infrastruktur, Tourismus und Arbeit Mecklenburg-Vorpommern

Freistaat Sachsen

Sächsisches Staatsministerium für Regionalentwicklung

